



ΑΡΣΕ ΔΕ-ΛΙΜΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ



ποιητής των ήμερών μας με όλην τήν κακίαν των λογίων των Ἀθηνῶν νά μή τόν γνωρίζουν ἀκόμη, διότι ἴσως δέν ᾤμίλησεν ἔτι περὶ αὐτοῦ ὁ *Mercur de... France...*

Ὁ Ἀρσέ-Δε-Λίμα, ὁ γράφων τὸν θαυμασιώτερον γαλλικὸν στίχον σήμερον, εἶνε Πορτογάλλος καὶ γράφει ἐν Λισσαβῶνι τυπώνεται ὅμως ἐν Παρίσιος καὶ ἀναγινώσκεται πανταχοῦ... σχεδὸν πανταχοῦ. Ἀπλήστως μάλιστα, τόσοσ ἐν τῇ πατρίδι του ὅσον καὶ εἰς τὸ Παρίσι, εἰς τὸ Βερολίον, εἰς τὴν Στοκχόλμην καὶ ὅπου ὑπάρχουν ἀνθρωποὶ διψῶντες ἀναγνώσματα ἰσχυρᾶς ἐμπνεύσεως καὶ ἀλιθινῆς τέχνης.

Ὁ Ἀρσέ-Δε-Λίμα εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῆς κοσμοπολιτικῆς σχολῆς σήμερον, ἥτις δέν εἶναι περιέργων ὅτι ἔστησε τὴν ἑδραν αὐτῆς ἐν Λισσαβῶνι, ἐπὶ ἐδάφους χώρας φύσει οὐδετέρας καὶ εἰρηνικῆς, καὶ πατρίδος ποιητοῦ ὑπερόχου ἰδιο-

φύτας, ὅστις τὸ ἰσχυρὸν αὐτοῦ τάλαντον ἀφιερώνει ἐξ ὀλοκλήρου εἰς γενικοὺς καὶ ἀνθρωπιστικοὺς σκοποὺς. Ὁ Φρειδεरिकὸς Θαβερμιόν, τῶν «Εὐρωπαϊῶν Συγγραφεῶν», τὸν σκιαγραφεῖ δι' ὠραίων γραμμῶν.

«Καλλιτέχνης βαθέως πρωτότυπος καὶ βαθέως ἐλκυστικὸς καὶ ἐνδιαφέρων διατυπώνει μεγαλοφυῶς τὰ ἔργα του. Θαυμάσιος καὶ καινοτομικὸς οἰκοδόμος, (γνώμη τοῦ Σάλμπεργ), γινώσκει νά συζευγνῆ τὰς ἰδέας μετὰ τὴν μορφήν καὶ τοὺς τύπους, νά περιβάλη διὰ τοῦ καταλλήλου ἐνδύματος τὰς βαθείας αὐτοῦ ἐννοίας, γράφων σελίδας ἀγάπης πλήρεις λεπτότητος, ὑπὸ τὰς ὁποίας δὲ λανθάνει ἄφθονος φεμινισμὸς... Διότι ἂν εἶναι ἀληθές ὅτι κατέστη συγγραφεὺς πανευρωπαϊκὸς διὰ κοινῆς βοῆς τῶν φιλολογικῶν κύκλων, ἔγινεν ἀκόμη περισσότερο ὁ συγγραφεὺς τοῦ γυναικείου φύλου, τὸ ὅποιον εὗρεν ἐν τῷ ποιητῇ τῆς «Ἀφυπνίσεως» τὸν μέγαν ὑπερασπιστὴν του. Θὰ ἠδύνατό τις νά προσθέσῃ καὶ τὸν μέγαν διδάσκαλον.

Τὰ ἔργα αὐτοῦ, τὰ ἰσχυρὰ καὶ ρωμαλέα, εἶναι πολλὰ τὸν ἀριθμὸν, πολλὰ δὲ αὐτῶν πεζά. Ἡ «Ἐξομολόγησις», τὸ κατ' ἐξοχὴν διεθνὲς καὶ παγκόσμιον, εἰς τόμος φιλολογικῶν καὶ κοινωνικῶν συζητήσεων. «Ἵπὲρ τῆς Ἀνθρωπότητος», βιβλίον ζητημάτων διεθνούς δι-

φύτας, ὅστις τὸ ἰσχυρὸν αὐτοῦ τάλαντον ἀφιερώνει ἐξ ὀλοκλήρου εἰς γενικοὺς καὶ ἀνθρωπιστικοὺς σκοποὺς. Ὁ Φρειδεरिकὸς Θαβερμιόν, τῶν «Εὐρωπαϊῶν Συγγραφεῶν», τὸν σκιαγραφεῖ δι' ὠραίων γραμμῶν.

καίου, τοῦ ὁποίου πολλὰ σελίδες ἀφιερῶνται εἰς τὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνης. Ἔργον δι' ὃ ἐγένετο πολὺς λόγος ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Γαλλίας καὶ εἰς ἅλα τὰ ζωντανὰ Πανεπιστήμια, καὶ ὅπερ συνίσταται ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς ἐπιτροπείας τῆς Βέρνης.

Ἡ « Ἀνθρωπότης τοῦ μέλλοντος » εἶναι ἄλλο σύγγραμμα περὶ πολέμου καὶ συγχρόνου Εὐρώπης.

Ἔλθωμεν εἰς τὰ ποιητικά. Ἡ « Ἀφύπνισις » εἶνε μεγαλοπρεπέστατον δραματικὸν ποίημα. Εἶναι τὸ μᾶλλον ἀκνηωσθέν, αὐτὸ καὶ ἡ συνεκδοθεῖσα μετ' αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἴψεν περὶ συγχρόνου θεάτρου. Ὁ « Θάνατος τοῦ Ἀκολούθου » εἶναι ὠραῖον καὶ τρυφερὸν ποίημα. Εἰς τὰς « Ἡμέρας Νοσταλγίας » κρίνει μετ' ἐπιβολῆς τὸν Βίκτωρα Οὐγκὼ καὶ τὸ ἔργον του. Περὶ τοῦ « Βιβλίου τῶν Σονέτων » του θὰ εἶχε τις νὰ εἶπῃ πολλά. Ἀλλὰ τόπος διὰ μακρὰς ἀναλύσεις δὲν ὑπάρχει. Ἐδῶ, διὰ τὸν γόνιμον μάλιστα αὐτὸν ποιητὴν, ὅστις ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἀκόμη τὸ « Ἐγκλημα τοῦ Ἰησοῦ », τὰς « Ἀναμνήσεις Γυναικίως », τὸ « Βάραθρον » δράμα τρίπρακτον.

Τὰ σονέτα του δὲν εἶναι βεβαίως βαρέα ὡς τὰ ἄλλα ἔργα του. Ἐλαφροὶ καὶ χαριτωμένοι στίχοι, οἱ πρῶτοι ἀκόμη στίχοι, παιδὸς μᾶλλον ἢ νεανίου ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Μυσσέ, γαλλικοὶ καὶ αὐτοὶ ὡς ἅλα τὰ ἔργα τοῦ ἐμπνευσμένου κομπολοίτου.

Ἴδου ἐν ἑκ τῶν ἑκατὸν σονέτων του, ὅπερ σὺν παραδίδω ὡς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πέννυ τοῦ ποιητοῦ.

Le poète travaillait à un poème d'amour
par une nuit berceuse où le clair de lune
blanchissait le paysage de nuances d'une cour
De reine d'Orient pleurant son infortune.

Il s'était levé... Sa vision lui parfume
la beauté du rêve qu'il décrit à lui même
en exaltation. On sent glisser sa plume
saluant la nature en lui disant : Je t'aime !

Elle apparaît dans ce rêve d'une nuit d'été
et lui répond à ses vers riant de chasteté
en l'animant d'amour et d'idées romanesques.

Il veut s'élever jusqu'à ses cris gigantesques
Dormir dans son berceau comme un doux samar
[ritain,
Elle lui dit : Repose ! et... il s'endort sur son
[sein.

Ἀλλὰ νὰ μὴ λησμονήσωμεν νὰ εἴπωμεν δύο λέξεις διὰ τὸ Ὀρχμα τοῦ Γολγοθᾶ, τὸ νέον ποίημα, τὸ ὁποῖον ἔδωκε τὴν ἀφορμὴν νὰ χαράξωμεν τὴν ὠρὰν αὐτὴν σκιαγραφίαν τοῦ ποιητοῦ.

Τὸ « Ὀρχμα » ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν περιπαθοῦς δραματικοῦ ποιήματος περιλαμβάνει τὴν περιγραφήν τῆς ψυχικῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται σήμερον ἡ ἀνθρωπότης.

Τὸ πρωτότυπον καὶ περίεργον τοῦτο ἔργον ἐπιδεικνύει εἰς τρεῖς διαφόρους εἰκόνας ὁλόκλη-

ρον τὴν ἀνθρωπίνην ψυχολογίαν, τὴν γνώσιν, τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ὀδύνην. Ὁ ἄνθρωπος συντρίβει ἕνα κόσμον ἐν τῇ καρδίᾳ του. Περιλαμβάνει τὸ ἄπειρον ἐν τῇ σκέψει του. Ὑψοὶ εἰς ὠκεανούς τὰ πάθη καὶ ἐξαφανίζεται εἰς τῆς γῆς τὴν σκιάν. Παραφοραί, πάθη, ἄλγος, χαρὰ, ἀφ' ἑτέρου βυθία ἔρευνα τῆς παγκοσμίου συνειδήσεως καὶ πρὸ παντός ἡ ἐκπληκτικὴ ψυχολογία τῶν Βασιλέων - Μάγων, προσηγορευμένων εἰς Βηθλεέμ, καταδεικνύουν δύναμιν δημιουργικὴν τάσσουσαν τὸν συγγραφέα εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς φάλαγγος τῆς φιλοσοφίας τῆς Εὐρώπης. Αἱ ἐντυπώσεις του ἐκφέρονται θερμαὶ καὶ σφριγηλαί, ἡ φιλοσοφικὴ ἔρευνα εἰσδύει εὐτόλμως εἰς τὸ ἄδυτον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ὁ ποιητὴς ἀμείβεται δι' ἀφθόγου ἀμητοῦ θαυμασίων στίχων καὶ παρατηρήσεων, αἵτινες εἰς τὴν ἐξ ἐκείνων ἄρρητον ἀπόλαυσιν προσθέτουν τὸ θέλημα σπανίας πρωτοτυπίας.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ « Ὀραμα » προομιάζει ὁ ποιητὴς διὰ τῶν ἐξῆς ἀπαρμιλλῶν στίχων :

Sur ma tête l'espace est nuageux d'émoi
Devant mes yeux la mer chante mélancholique.
L'onde vient à peu près se briser devant moi
Me caressant les pieds d'une chanson antique.

Derrière moi la terre est fiévreuse d'effroi
Et parle de douleur exilée et tragique
Je vois l'éboulement de son nerveux tournoi
Sous le tombeau fatal d'un amour romantique.

L'espace ouvre frontières à sa pensée qui court
Mon cerveau suit peignant des visions altières
Et méditeau grand air aux âmes prisonnières.

Autour de moi je sens la vie ce fardeau lourd
La névrose de l'œuvre et l'écrouter d'un monde
Et je vais travaillant sur le riler de l'onde.

Περὶ ὧν ἂς εἶπουν ὅσοι γινώσκουν καὶ ἐννοοῦν ἡ μᾶλλον αἰσθάνονται.

Ἄλλ' ὁ Ἄρσέ δὲν εἶναι μόνον ὁ ἄνθρωπος τῶν ὑψηλῶν ἐμπνεύσεων. Σπανίας δραστηριότητος καὶ πρακτικῆς εὐστοχίας κατώρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρον παντός καλλιτέχνου καὶ παντός φιλόλογου, τὴν παγκόσμιον αὐτῶν ἔνωσιν. Ἡδὴ τὸ κεντρικὸν γραφεῖον κατηρτίσθη ἐν Λισσαβῶνι, εἰς ἅλας δὲ τὰς μεγάλας πόλεις τοῦ κόσμου γραφεῖα ἀνταποκρίσεως. Ἡ πρώτη γενικὴ συνέλευσις τῆς παγκοσμίου ταύτης ἐνώσεως θέλει συνέλθει ἴσως ἐν Παρισίοις. Ὁ Ἄρσέ μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ ἐμὲ τὰ καλλίτερα ὀνόματα τοῦ λογίου καὶ καλλιτεχνικοῦ μας κόσμου. Μοῦ ἐζήτησεν ἑμὼς συγχρόνως πληροφορίας περὶ Συνδέσμου Ἑλλήνων Συγγραφέων, περὶ Ἑλληνικῆς Κριτικῆς ἀσχολουμένης καὶ μετὰ τὰς ξένας φιλολογίας. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο δὲν θὰ τοῦ προδώσω βεβαίως τὸ μυστικόν μας, ὅτι εἰς τὸν τόπον μας, ὅπου ἀγοράζονται ἐν τούτοις χιλιάδες ξενογλώσσων βιβλίων, ἡ μόνη τοιαύτη κριτικὴ εἶναι συνήθως αἱ ὁδηγίαι καὶ αἱ συστάσεις τῶν βιβλιοπωλείων !